Наталія РУДЕНКО-КРАЄВСЬКА

ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6554-5325
доцентка катедри монументального живопису
Львівської національної академії мистецтв
вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна;
доцентка катедри театрознавства
та акторської майстерности імени Богдана Козака
Львівського національного університету імени Івана Франка
вул. Валова, 18, Львів, 79008, Україна
e-mail: mytsa.lv@gmail.com

УДК 792.03.071.2.072.3:929](477)"197/201"
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/prc.75.27-34

"ФЛОРЕНТІЄЦЬ", ЯКИЙ СЛУЖИВ БОЖЕСТВУ ТЕАТРУ

(Про актора Дениса Поліщука)

Анотація. Стаття є біографічним та мистецтвознавчим дослідженням, присвяченим пам'яти українського актора Дениса Поліщука (1977–2017). Проаналізовано віхи його творчого шляху в Харківському театрі-лабораторії "P.S.", Львівському театрі імени Леся Курбаса, Львівському національному університеті імени Івана Франка, у шоу-бізнесі Києва та в Чернівецькому театрі імени Ольги Кобилянської. Особливу увагу приділено знаковим ролям Флорентійця ("Сніг у Флоренції" Ліни Костенко) та Амількара ("Мосьє Амількар, або людина, яка платить" Іва Жаміака), а також творчому побратимству з Григорієм Руденком-Краєвським. Дослідження базується на спогадах колег і розглядає новаторське мислення актора в контексті сучасного театру. Стаття містить вісім архівних ілюстрацій.

Ключові слова: Денис Поліщук, Театр "P. S.", Театр імени Леся Курбаса, Чернівецький театр імени Ольги Кобилянської, Ліна Костенко, "Сніг у Флоренції", Амількар, Григорій Руденко-Краєвський.

Постановка наукової проблеми. Дослідження творчої спадщини та сценічного шляху актора Дениса Поліщука.

Актуальність. Осмислення внеску Д. Поліщука в український театр і збереження пам'яті про його новаторство.

Аналіз останніх досліджень. Стаття спирається на спогади колег, архівні матеріяли та творчі роботи актора.

Мета статті. Висвітлити життєвий і творчий шлях Д. Поліщука та визначити його значення для українського театру.

Денис Поліщук, 2005 р.

Диво серед ядерного полігону

22 липня 2017 р. українська сцена збідніла – пішов із життя актор Денис Поліщук. У 40 років, у віці, коли досвід, поєднаний із талантом, дає найглибший творчий результат, його не стало. Так само несподівано, як він колись з'явився на цей світ.

Його народження було дивом. Як неодноразово розповідав сам актор, служба закинула молодого офіцера Віктора Поліщука (Денисового батька) у вертолітний загін на ядерні полігони радянського Казахстану. Там, де випробовували смертоносну зброю, життя здавалося приреченим. Ніхто з побратимів батька так і не зміг мати дітей. Але в родині Поліщуків сталося диво – 11 квітня 1977 р. народився хлопчик.

Усе дитинство Дениса минуло в мандрах: казарми Казахстану, Польщі, Уралу... Лише з початком перебудови родина змогла повернутися до України. Саме тут, у Харкові, майбутнього актора спіткав перший болючий удар долі – з родини пішла мати. Вона залишила батька з Денисом та маленькою сестрою на руках і зникла за кордоном у невідомому напрямку. Ця втрата стала для нього незагойною раною, яка наклала відбиток на формування його характеру, зродила складне ставлення до світу. Проте особиста драма не зламала головного – нестримного прагнення стати актором.

Ще у Пермі, всупереч суворій армійській логіці побуту, Денис наполіг на тому, аби відвідувати музичну школу та студію бальних танців. А в Харкові,

© *Руденко-Краєвська Наталія, 2026*

Д. Поліщук – Машу, І. Усенко – Вірджинія, К. Кірт – Елеонора "Мосьє Амількар, або Людина, яка платить" Ів Жаміака. Режисер – С. Пасічник. Харківський театр-лабораторія "P.S.", 1999 р.

знехтувавши батьківською мрією бачити сина військовим, вступив до Театральної академії на акторсько-режисерський курс. Цей приватний навчальний заклад проіснував лише три роки, але за цей час зміг акумулювати навколо себе яскравих творчих фахівців Харкова і став для Дениса унікальним плацдармом. Заняття з вокалу та хореографії у стінах Харківського національного академічного театру опери та балету імени Миколи Лисенка, лекції легендарного Олександра Барсегяна й акторська майстерність від учня Товстоногова – Бориса Варакіна – сформували його як професіонала.

Студентські вистави "Брати Карамазови" за Федором Достоєвським та "Розенкранц і Гільденстерн мертві" за Томом Стоппардом були першими щаблями до великої сцени. Саме тоді Денис відкрив для себе поетичні світи Василя Симоненка та Ліни Костенко, заглибився у школу Михайла Чехова та філософію Альбера Камю, почав писати п'єси та робити перші кроки як радіоведучий. Він не просто вчився працювати на сцені – він досліджував природу театру, опановуючи режисуру, менеджмент та драматургію.

Але й тут доля готувала випробування. Приватну Академію раптово закривають. Студентам пропонують перейти до Харківської державної академії культури, але курс Дениса виявляє характер і категорично відмовляється. Рік поневірянь та невідомости завершується перемогою і їх приєднують до випускного курсу Харківського інституту мистецтв імени Івана Котляревського, де вони потрапляють під опіку видатного Євгена Лисенка.

Перша дипломна робота стала пророчою – роль Флорентійця у виставі "Сніг у Флоренції" за Ліною Костенко:

"Флоренція любила карнавали!

Я флорентієць, я любив їх теж!" [3].

Чи міг тоді Денис знати, що ця поема супроводжуватиме його крізь усе життя? Друга дипломна вистава також стала знаковою. Французька комедія із трагічним фіналом "Мосьє Амількар, або людина, яка платить" Іва Жаміака у поставі Степана Пасічника розкрила комедійний талант молодого актора. Режисер запропонував двом друзям, Денисові Поліщукові та Сергієві Москаленкові, самим вирішити, хто гратиме головну роль. Денис шляхетно поступився другові, обравши образ бідного художника Машу.

Його Машу був тоді беззахисним і наївним, як і сам Денис: нагадував мрійливого клоуна, що незграбно намагається грати чужу роль антиквара. Беззастережно виконуючи настанови режисера, актор ніби відчайдушно прагнув торкнутися до кожного в залі: "Чужих нема! Є тільки люди, які зустрічаються один з одним, або не зустрічаються" [2]. Свого Амількара він зіграє значно пізніше, у виставі із символічною назвою "Плачу́ за все".

Харківський театр-лабораторія "P.S."

Отримавши диплом з відзнакою, Денис Поліщук разом із декількома однокурсниками потрапив до приватного Харківського театру-лабораторії "P.S.", який у 1997 р. заснували режисер-постановник Харківського академічного драматичного театру імени Тараса Шевченка "Березіль" Степан Пасічник та сценографка цього ж театру Наталія Руденко-Краєвська. Це був час інтенсивних пошуків. Упродовж року готувалися до вистави "Таня-Таня" за Олею Мухіною. Денис мав грати Івана Охлобистина – ліричного героя, безнадійно закоханого в дружину свого друга.

Попри тривалі репетиції та ретельну технічну підготовленість, вистава не стала для Дениса етапною. У перевантаженій метафорами "чехівській" атмосфері його персонаж нагадував радше кумедного, імпульсивного домовичка у коротких штанцятах. Проте саме цей період став визначальним для Дениса поза сценою.

Не маючи душевного комфорту в товаристві батька та сестри, Денис знайшов прихисток у домі іншої театральної родини. Йому була необхідна

ISSN 2078-6263 ПРОСЦЕНІУМ. 2026. № 1 (75)

ілюзія захищеності: затишок, діти, навіть кіт... Він став частиною чужої сім'ї, "старшим братом" для Григорія Руденка – актора-підлітка Театру імени Тараса Шевченка. З притаманною йому щедрістю Денис готував Григорія до вступу у Львівське училище культури, передаючи знання зі сценічної мови, вокалу та руху. Григорій поїхав до Львова з програмою університетського рівня.

Справжній творчий прорив стався у роботі над поетичним словом Лесі Українки. Режисер С. Пасічник в одній виставі об'єднав три твори драматургині: "На руїнах", "В катакомбах" та "Орфеєве чудо". Триптих із символічною назвою "Шляхи рівняйте Духові Його!" розкрив нового Поліщука. Чотири ролі – Чоловік, Співець, Єпископ та Амфіон – виявили його унікальну здатність доносити інтелектуальну красу поетичної драми через філігранні рух та звук. Саме тут його талант дозрів, а голос став по-справжньому пророчим.

Партнеркою Дениса, виконавицею ролі Тірци, була тоді дебютантка, а нині провідна акторка Львівського театру імени Леся Курбаса та фундаторка гурту "Курбаси" Наталка Рибка-Пархоменко.

Логічним продовженням цього шляху стала дилогія за "Бенкетом" Платона – вистави "Хвала Еросу" та "Silenus Alcibiadis". Це був унікальний спільний проєкт Львівського театру імени Леся Курбаса та Харківського театру-лабораторії "P.S.", створений у Львові в жовтні 2000 р.

У фіналі цього інтелектуального бенкету до гри вступав Денис у ролі Агатона – господаря дому, поета, чия краса й красномовність увінчували виставу "Хвала Еросу" емоційною крапкою. Його монолог, обрамлений "живими фресками грецького вазопису", перетворював складні ідеї про Ероса на маніфест служіння Любови, де філософія – це не сухі тексти, а пристрасне сповідування почуттів, яке сам актор проніс крізь усе своє коротке, але яскраве життя.

Актори театру називали його екзотичним птахом, вишуканим як внутрішньо, так і зовнішньо. Ось як згадував роботу Дениса у виставі заслужений артист України Андрій Водичев:

"Денис не просто грає ролі, а пропускає їх через себе і надзвичайно ними переймається. Він має дуже тонку структуру; може, це і плюс, і мінус, бо він все сприймає так дітливо, у нього дуже дітливе серце. Ми навіть з ним колись розмовляли, і я його називав сатиром Марсієм, з якого, за давньогрецькою мітологією, здерли шкіру заживо" [1].

Львівський простір свободи

Успішна співпраця з "курбасівцями" стала для Дениса визначальною. У лютому 2003 р. він наважується на переїзд до Львова – міста, яке мало стати його новим творчим домом. Тут він одразу долучається до репертуару Театру імени Леся Курбаса, отримуючи ролі Публія в "Апокрифах" та Флорентійця у "Саду нетанучих скульптур" за драматичною поемою "Сніг у Флоренції" Ліни Костенко.

Д. Поліщук – Чоловік, Н. Рибка-Пархоменко – Тірца у виставі "Шляхи рівняйте Духові Його!" за Лесею Українкою. Режисер – С. Пасічник. Харківський театр-лабораторія "P.S.", 2001 р.

Д. Поліщук – Амфіон у виставі "Хвала Еросу" за "Бенкетом" Платона. Режисер – В. Кучинський. Львівський театр імени Леся Курбаса, 2000 р.

Знову "Сніг" і знову Флорентієць. Але тепер це був не просто імпульсивний мрійник, а молодий художник, який болісно намагається осягнути свої помилки та протестує проти фатального фіналу: "Чого ж покинув ти Флоренцію? В які повіявся світи? Де ти хотів собі свободу нічим не сковану знайти?" [3].

Його напарником став Олекса Кравчук (нині заслужений артист України, керівник театру "І люди, і ляльки"). Кожну виставу вони "складали" наново. Як згадує сам Олекса: "Це був живий діялог, у якому щоразу з'являлися нові акценти й ракурси. Денис володів рідкісним даром – бути присутнім "тут і зараз", перетворюючи поетичний текст на актуальне випробування духу".

Захоплення поетичним словом Ліни Костенко не обмежилося для Дениса лише акторським втіленням. Він прагнув вибудувати власну візію цієї складної філософської п'єси. Так народилися дві режисерські версії "Снігу у Флоренції", створені в Мистецько-інтелектуальному осередкові юридичного факультету Львівського національного університету імени Івана Франка. Перша, у форматі арт-акції, була представлена на фестивалі "Таланти Франкового університету" (травень 2003 р.), а друга – вже як повноцінна вистава – у рамках Молодіжного театрального фестивалю "Драбина" (березень 2004 р.).

Символічно, що роль Флорентійця у цій поставі Денис довірив своєму "молодшому братові", на той час уже професійному акторові театру "І люди, і ляльки" Григорієві Руденкові-Краєвському. Роль Автора виконала студентка юридичного факультету, а нині завідувачка літературною частиною Національного академічного українського драматичного театру імени Марії Заньковецької Тетяна Батицька. Вона з теплом згадує про цей досвід:

"Я пам'ятаю Дениса Поліщука як людину, яка понад усе хотіла творити мистецтво театру, шукати нестандартні форми й вічні сенси. У театральному гуртку юридичного факультету ЛНУ ім. Івана Франка Денис поставив нам високу планку – це мав бути справжній театр, не читання тексту з потрібної точки. Він був наш гуру, наш маг театру, якого ми надзвичайно цінували. Як паломники, ходили в театр імени Леся Курбаса на всі його вистави.

Ми готували виставу «Сніг у Флоренції». У першій інтерпретації він поміняв місцями сцену і зал. Глядачі сиділи на сцені, а ми, актори, лазили по стільцях, що вели знизу догори. Концепція – розмова людини із самим собою – це ж про кожного, й Денис у довгих, ретельних репетиціях змушував нас вийти на цю розмову. Наприкінці вистави величезний банер з намальованою скрипкою, втоптаною в багнюку, спускався на сцену, й актори, розриваючи його, проходили із зали до глядача. І падав сніг – Денис навчив нас, як його робити (хитромудра конструкція з пластикових банок й нарізаного паперу). Друга версія «Снігу у Флоренції» була зовсім іншою: троє Флорентійців діяли, змінюючи один одного – їхні тіла в білому вапні виглядали, ніби живі скульптури. Вічний мармур та людська природа догоджання посереднім смакам заради слави – концепція була неординарною, й ми своїми скромними силами втілювали її на сцені".

Після епізодичної ролі Перехожого у виставі "Богдан" (неісторична хроніка за КЛІМом, 2004 р.) у стосунках Дениса з Театром Курбаса настало певне охолодження. Акторські амбіції вимагали великих ролей, масштабу, який би відповідав його внутрішній силі. Можливо, саме цей творчий неспокій підштовхнув його до несподіваного захоплення шоу-бізнесом.

Він починає співпрацювати з нічним клубом "Split", занурюючись у стихію свят та яскравих шоу. Там Денис знайомиться із тоді ще нікому не відомими музикантами Олесею Киричук та Павлом Табаковим. Виникають плани, що здавалися тоді неймовірно сміливими: він мріяв поставити з ними мюзикл "Кабаре". Це був період пошуку іншої мови спілкування з глядачем – відкритішої, музичної, експресивної. Досвід роботи в шоу-бізнесі та спілкування з музикантами не минули безслідно. Саме цей драйв та вміння тримати увагу залу згодом допомогли Денисові реалізувати себе в новому амплуа – на телебаченні.

Під час роботи над роллю Лопахіна у новій версії Чеховського "Садка вишневого" (2005) Денис відчув певний ренесанс захоплення театром. Це було не просто чергове перевтілення – він знайшов у цьому образі силу людини, здатної на вчинок: "Я купив!". Для Поліщука це перевтілення стало імпульсом перенести театральну рішучість у власну долю. Його Лопахін – "новий господар вишневого саду", впевнений, жорсткий і дещо брутальний, став для самого актора поштовхом до кардинальних змін у реальному житті. Ця роль ніби підказала йому – час діяти, і, відчувши цей імпульс, Денис – хоч це було непросто – вирішив залишити затишний Львів і вирушити на підкорення столиці. Він їхав до Києва як шоумен, готовий до великих екранів і масштабних майданчиків, несучи в собі те саме чуття переможця, яке щойно прожив на сцені.

Київські випробування

Утім столиця зустріла Дениса не лише можливостями, а й випробуваннями. Рік поневірянь у вирі мінливих шоу-проєктів, корпоративів та весіль дав не тільки фінансову незалежність, але й загострив потребу в "справжньому", глибокому мистецтві. Він невдало проходить проби до Театру імени Лесі Українки, який тоді ще був під керівництвом М. Резніковича, мріє про франківців... Цей внутрішній неспокій

ISSN 2078-6263 ПРОСЦЕНІУМ. 2026. № 1 (75)

виливається у драматургію. Денис пише п'єсу "Історієтки бездомного П'єро". Твір про творчий шлях Олександра Вертинського народився не випадково – у Києві Поліщук жив поруч із будинком легендарного шансоньє. Образ вигнанця, артиста, який шукає свого прихистку в мистецтві, був йому близьким як ніколи. Тоді ж він робить спробу повернутися до витоків – розпочинає новий театральний проєкт із давніми львівськими друзями – Ігорем Задніпряним та Оксаною Цимбал. Це було повернення до свого кола, до людей, які розуміли його мову без зайвих слів.

Життя у столиці виявилося для актора складним іспитом. За чотири роки в Києві накопичилися фінансові проблеми. Економічна криза боляче вдарила по середньому сеґменту шоу-бізнесу, залишаючи дедалі менше простору для творчих проєктів. Атмосфера корпоративів і весіль виснажувала. Тому, коли у 2010 р. Денис Поліщук отримав пропозицію доєднатися до колективу Чернівецького академічного обласного музично-драматичного театру імени Ольги Кобилянської, він погодився без вагань. Це було повернення до стабільности, до театральної гримерки, до запаху лаштунків. Саме тут розпочався останній етап його творчости.

У лещатах репертуарного театру

Чернівці зустріли Дениса не лише архітектурною перлиною Театру імени Ольги Кобилянської, а й складними викликами репертуарної системи. Він був прийнятий на посаду режисера-постановника, але водночас отримав масштабні ролі Лейбла Рафаловича й Урієля Акости у виставі "Мандрівні зорі, або Життя – театр" (за Шолом-Алейхемом). Хоча режисер Володимир Воробйов, який створював цю поставу, одразу високо оцінив потенціял Поліщука, за лаштунками на Дениса чекав "холодний душ". Колектив зустрів його з осторогою, вбачаючи в ньому "столичну зірку". Художнє керівництво, своєю чергою, намагалося використати його прихід у власних інтересах, плануючи замінити ним "незручних" акторів. Денис, який звик до студійної довіри Харкова та Львова, інтуїтивно відчував цей спротив, що заважало творчій свободі.

Опинившись на одній із найкрасивіших сцен Европи, Денис зіткнувся з її архітектурною підступністю. Класична коробка сцени з ідеальною, але вибагливою акустикою вимагала зовсім іншого масштабу акторського існування, ніж той, до якого він звик у студійних театрах-лабораторіях. Камерний за своїм духом актор Денис Поліщук мусив буквально "заповнювати" собою цей величний простір, змагаючись із багатим оздобленням та живим оркестром. Участь у виставі вимагала колосальної фізичної віддачі. Щоб перекрити звук музичних інструментів, актору доводилося надмірно форсувати голос, і це призвело

Д. Поліщук – Лейбл Рафалович, Н. Гунда – Рейзел у виставі "Мандрівні зорі, або життя – театр" за Шолом-Алейхемом. Режисер – В. Воробйов (Ізраїль). Чернівецький академічний обласний музично-драматичний театр імени Ольги Кобилянської, 2010 р.

до проблем із голосовими зв'язками та звернень до фоніятора перед самою прем'єрою. Попри титанічні зусилля – вистава тривала майже чотири години – робота не принесла бажаного відчуття довершености й не отримала очікуваного відгуку в глядача. Це був складний, почасти болючий професійний іспит, який актор переживав на межі своїх можливостей.

Попри всі складнощі, Дениса надихала думка про майбутній власний режисерський проєкт. Ще під час влаштування на роботу він отримав попередню згоду на режисерську версію "Снігу у Флоренції" – тепер уже для професійної сцени. Це мало стати його відродженням, поверненням до теми, що супроводжувала його роками.

Знову пророчі тексти Ліни Костенко не давали спокою:

"Як тісно в пам'яті сторіч.
Як рідко зводяться титани.
Створити річ, створити річ,
яка ніколи не розтане!
Це був життя мого девіз,
мій сніп ілюзій іскрометних!
І що від цього я довіз
на ці останні кілометри…" [3].

Д. Поліщук – Професор Чорнай, М. Тимку – Софія у виставі "Ілюзії вальсу" за О. Кобилянською. Режисерка – Л. Скрипка. Чернівецький академічний обласний музично-драматичний театр імени Ольги Кобилянської, 2011 р.

Денис підійшов до справи з властивою йому ретельністю: була сформована обсада, готовий макет вистави та ескізи костюмів. Проте він знову зіткнувся з глухою стіною залаштункового спротиву. Художню раду постійно відкладали, а призначені на ролі актори уникали зустрічей. Коли ж обговорення нарешті відбулося, адміністрація винесла вердикт: роботу перенести на невизначений термін через "непідготованість простору" – адже Денис планував грати не на основній сцені, а у фоє третього поверху, шукаючи особливої близькости із глядачем.

Фінал цього протистояння був красномовним – Поліщука офіційно перевели з посади режисера-постановника на посаду актора. Для людини з його амбіціями та внутрішньою гідністю це був важкий удар, проте він продовжував триматися за театр як за єдину можливу форму творчости.

Після невдалої спроби режисерського дебюту почалися будні репертуарного театру. Дениса, як і передбачало керівництво, вводили на ролі акторів, яких готували до звільнення. У виставах "Мадам Боварі" (за Ярославом Стельмахом) та "Калинова сопілка" (за Оксаною Забужко) його партнеркою виступала заслужена артистка України Крістіна Зборлюкова. Їхній дует став яскравим прикладом професійної взаємодії, де досвід і чутливість створювали особливу сценічну напругу. Майстриня сцени так згадує спільну роботу з Поліщуком:

"Його імпровізація не була грою заради ефекту. Це був пошук. Щоразу він занурювався в персонажа глибше, ніби розчищаючи старий колодязь, поки не знаходив новий пласт сенсу. Денис не просто грав роль – він проживав тисячу життів в одному, щоразу доводячи, що справжнє мистецтво не має фінальної крапки".

Наступним успіхом стала роль Чорная у виставі "Ілюзії вальсу" за Ольгою Кобилянською. Режисерський задум тяжів до феміністичної теми, а роль Чорная була запланована як епізодична. Проте Денис створив настільки глибокий і переконливий образ, що атмосфера шляхетного середовища української інтеліґенції, яку він утілював, стала центральною. Тема фемінізму несподівано відійшла на другий план, а преса одностайно відзначила роботу Поліщука як одну з головних ролей вистави.

Наступною роботою Дениса стала епізодична роль Іллєнка у виставі-хроніці "Тисяча снопів вітру" Галини Канарської, присвяченій життю Івана Миколайчука. Роль молодого Миколайчука виконував Григорій Руденко-Краєвський, уже знаний на той час актор. У їхньому спільному епізоді було помітно, як Денис продовжує опікуватися "молодшим братом", намагаючись уберегти його від творчих поразок. Пророча репліка Іллєнка – "Вони не дадуть тобі зіграти!" – у вустах Поліщука звучала не як згадка про радянську цензуру, а як гірке застереження сучасній театральній спільноті.

Потім були інші ролі: Жерар у французькій комедії "Шалене суботнє надвечір'я", Лопуцьковський у "Шельменку-денщику", навіть казкова Баба-Яга. Кожну з них Денис виконував блискуче й натхненно. Він часто повторював: "Актор не працює – він служить Божеству Театру". І він служив – чесно, жертовно, до останнього подиху.

Нарешті через три роки Денис отримав довгоочікувану головну роль – Бухгалтера Мероні в комедії Луїджі Лунарі "Інцидент". Здавалося, це саме той шанс, на який він чекав. Але виникли проблеми зі здоров'ям – далися взнаки роки надмірних навантажень: щоденні репетиції, вечірні вистави та виснажлива робота на телебаченні. Як креативний продюсер телеканалу "Буковина", Денис створював авторські

ISSN 2078-6263 ПРОСЦЕНІУМ. 2026. № 1 (75)

проєкти – “Дольче віта”, “Бур-жуй”, рекламні та розважальні програми. Він скаржився на постійний головний біль, але, попри ознаки гіпертонічної хвороби, продовжував працювати на межі виснаження.

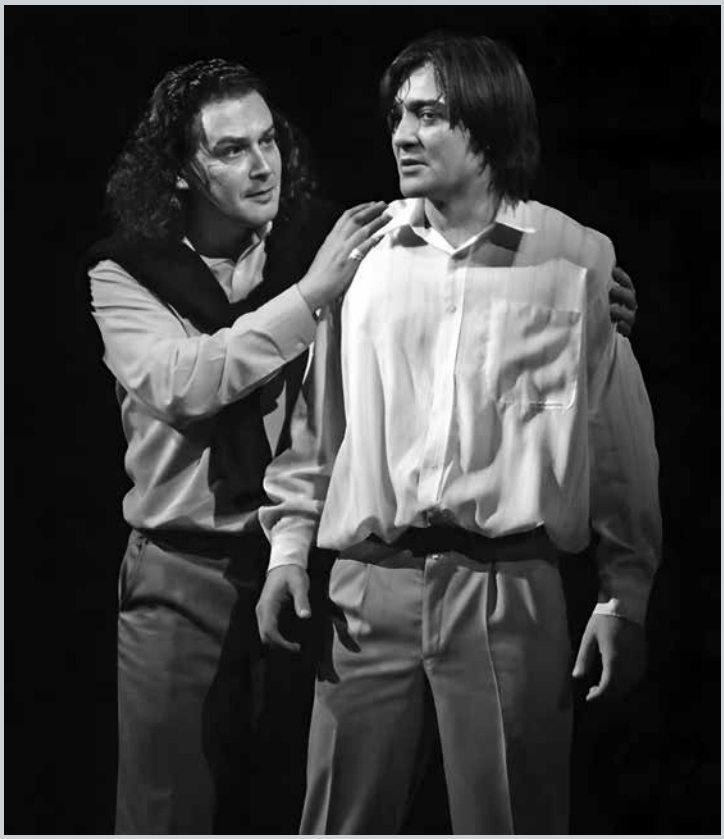
Постав жорстокий вибір: театр чи телебачення. І Денис вибрав. Його внутрішня етика та відповідальність перед людьми, які залежали від його праці на каналі, перемогли: він пішов з театру, так і не зігравши головної ролі в “Інциденті”.

Замкнене коло Амількара

Висновки. Доля Дениса Поліщука була витканa з дивовижних переплетінь. Колись у Харкові він, виявляючи рідкісну для акторського середовища шляхетність, поступився головною роллю Амількара своєму другові та став учителем для молодого актора. Минуло 14 років. У Чернівцях це коло нарешті замкнулося. Григорій Руденко-Краєвський, уже як зрілий актор і режисер, запросив свого учителя і “старшого брата” у виставу “Плачу́ за все” за тією самою п’єсою Іва Жаміака. Денис нарешті зустрівся зі своїм Амількаром – іронічним, глибоким, зболілим від самотности чоловіком, який намагається купити ілюзію сім’ї й любови. Це була роль-підсумок, роль-сповідь, зіграна під керівництвом мистця, якому він сам колись вказав дорогу в мистецтво.

Останній діялог з Машу (персонажем, якого він зіграв у юности) звучав як монолог, оскільки за режисерським задумом співрозмовник мав залишатися невидимим. Це було прощання із самим собою молодим… і зі сценою. “Забирайся геть!” – і сумна посмішка. Амількар Поліщука платив за все: за щирість, за відданість театру, за право залишатися дивом у світі, де життя часто здається приреченим.

Денис з’явився на світ усупереч обставинам, як символ торжества життя над руйнацією. Можливо, саме тому його гра була такою живою, а присутність на сцені – такою справжньою. Він був актором, який знав ціну кожній миті, бо сам був дарунком долі. Тепер він став частиною театральної легенди, залишивши нам лише відгомін своїх ролей. У пам’яти глядачів і в долі його учнів Денис Поліщук залишається тим Флорентійцем, який любив карнавали, не вмів “служити земним володарям” і заплатив високу ціну за “нічим не

Д. Поліщук – Іллєнко, Г. Руденко-Краєвський – Миколайчук у виставі “Тисяча снопів вітру” Г. Канарської. Режисерка – Л. Скрипка. Чернівецький академічний обласний музично-драматичний театр імени Ольги Кобилянської, 2011 р.

Д. Поліщук – Амількар у виставі “Плачу за все…” за Івом Жаміаком. Режисер – Г. Руденко-Краєвський. Новоселицький народний театр, 2013 р.

сковану свободу”, даруючи нам світлу пам’ять про диво, яким було його життя. Сьогодні, озираючись на його шлях, усвідомлюєш: Денис багато в чому випередив свій час. Завідувачка літературною частиною НАУД театру імени Марії Заньковецької Тетяна Батицька, колишня учениця Дениса Поліщука, рефлексує:

“Часто думаю про те, як би Денис почувався у сьогоднішньому театральному просторі. Сучасний Львів став неймовірно активним, відкритим до сміливих експериментів та різноформатних митців – і тепер це вже не поодинокі спроби, а стабільне системне явище. Коли Денис був із нами, йому було важко повноцінно знайти своє місце у тогочасній творчій системі. Наше сьогодення, з його свободою та гнучкістю, пасувало б його нетиповому, новаторському театральному мисленню значно більше”.

Він справді завжди прагнув свободи – саме тієї, “нічим не скованої”. І в пам’яти тих, хто йшов із ним пліч-о-пліч, він залишається не лише трагічним філософом, а й світлим, іронічним мрійником.

Джерела і література:

1. Водичев А. [Пряма мова про Дениса Поліщука] / інтерв’юер М. Панчишин // Правда наживо : телепрограма / Телеканал НТА. 2017. 27 червня. URL: https://www.facebook.com/reel/504184036586443 *(дата звернення: 10.09.2026).*

2. Жаміак Ів. Мосьє Амількар, або людина, яка платить : п’єса / пер. з рос. С. Пасічника. Харків, 1999. Рукопис. (Зберігається в архіві Харківського театру-лабораторії “P.S.”).

3. Костенко Л. Сніг у Флоренції // Бібліотека української літератури. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5767 *(дата звернення: 10.09.2026).*

References

1. Vodychev, A. Pryama mova pro Denysa Polishchuka [Direct speech about Denys Polishchuk] / M. Panchyshyn (Interviewer). In: Pravda Nazhyvo [Truth Alive] (TV Program). NTA Television Channel. 2017, June 27. URL: https://www.facebook.com/reel/504184036586443 *(Accessed: 10 September 2026). [in Ukrainian]*

2. Jamiaque, Y. Mose Amilkar, abo liudyna, yaka platyt: pyesa [Monsieur Amilcar, or the Man Who Pays: a play]. (S. Pasichnyk, Trans. from Russian). Kharkiv, 1999. Unpublished Manuscript. (Kept in the archive of the Kharkiv Theater-Laboratory “P.S.”). [in Ukrainian]

3. Kostenko, L. Snih u Florentsii [Snow in Florence]. In: Ukrainian Literature Library. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5767 *(Accessed: 10 September 2026). [in Ukrainian]*

Nataliia RUDENKO-KRAIEVSKA

ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6554-5325
Associate Professor at the Department of Monumental Painting,
Lviv National Academy of Arts
38 Kubiyovycha St., Lviv, 79011, Ukraine;
Associate Professor at the Bohdan Kozak Department of Theatre Studies and Acting,
Ivan Franko National University of Lviv,
18 Valova St., Lviv, 79008, Ukraine
e-mail: mytsa.lv@gmail.com

“THE FLORENTINE” DEVOTED TO THE DEITY OF THEATER

Abstract. The article is a biographical and art historical study dedicated to the memory of the Ukrainian actor Denys Polishchuk (1977–2017). The milestones of his creative path in the Kharkiv Theatre-Laboratory “P.S.”, the Les Kurbas Lviv Theatre, Ivan Franko National University of Lviv, commercial show business in Kyiv, and the Olha Kobylianska Chernivtsi Theatre are analysed. Particular attention is paid to his iconic roles as the Florentine (“Snow in Florence” by Lina Kostenko) and Amilcar (“Monsieur Amilcar, or The Man Who Pays” by Yves Jamiaque), as well as his creative brotherhood with Hryhorii Rudenko-Kraievskyi. The study is based on recollections of colleagues and examines the actor’s innovative thinking in the context of contemporary theatre. The article contains 8 archival illustrations.

Keywords: Denys Polishchuk, Theatre “P.S.”, Les Kurbas Theatre, the Olha Kobylianska Chernivtsi Theatre, Lina Kostenko, the play “Snow in Florence”, Amilcar, Hryhorii Rudenko-Kraievskyi.

Стаття надійшла до редколегії 03.06.2026
Прийнята до друку 23.06.2026